

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44169
Nom	Reformes econòmiques estructurals
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2203 - Màster Universitari en Política Econòmica i Economia Pública	Facultat d'Economia	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2203 - Màster Universitari en Política Econòmica i Economia Pública	6 - Política econòmica	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
PITXER CAMPOS, JOSEP VICENT	110 - Economia Aplicada

RESUM

Reformes Econòmiques Estructurals és una assignatura de 3 crèdits del Màster en Política Econòmica i Economia Pública, integrada en la matèria Política Econòmica. Dins d'aquesta matèria se centra en les polítiques econòmiques estructurals, de manera particular en la seua concreció territorial i en la seua contribució a la conformació d'unes polítiques d'ocupació i de desenvolupament territorial ajustades a les potencialitats i particularitats dels territoris. Es combinarà una perspectiva més teòrica amb una altra de caràcter aplicat, basant-se aquesta última en l'anàlisi de casos de la realitat més propera.

En aquest marc, l'objectiu de l'assignatura és proporcionar coneixements i competències referides a la planificació eficaç de les actuacions públiques a escala local en matèria d'ocupació i desenvolupament. Per aquest motiu en l'assignatura s'aborda l'estudi dels principals conceptes i metodologies per a l'anàlisi de la dinàmica territorial i els processos de desenvolupament en els contextos territorials, la intervenció dels diferents nivells de govern sobre els mateixos, el paper dels actors locals i de la cooperació pública-privada en aquests processos i, finalment també, els pactes locals per l'ocupació i el desenvolupament. Amb tot això es persegueix dotar a l'estudiant d'un seguit d'eines teòriques i pràctiques perquè en el futur puguen desenvolupar la seua activitat de manera satisfactòria en el camp de les polítiques estructurals amb incidència sobre els territoris.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No s'estableixen requisits específics diferents al propi d'accés al màster.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

2203 - Màster Universitari en Política Econòmica i Economia Pública

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Desenvolupar la capacitat crítica, impulsar la inquietud i l'interés investigador; buscar, ordenar, analitzar i sintetitzar la informació econòmica, seleccionant aquella que resulta pertinent per a la presa de decisions en política econòmica.
- Desenvolupar la capacitat de treball en equip, coordinació de tasques, lideratge i compromís amb el grup en l'exercici d'activitats d'anàlisi dels problemes econòmics i les seues solucions.
- Prendre decisions tant individuals com col·lectives en la seua labor professional i/o investigadora relacionada amb la resolució de problemes propis de la política econòmica i l'economia pública.
- Integrar les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la seua labor professional i/o investigadora relacionada amb l'anàlisi de la intervenció de l'estat en l'economia.
- Aplicar els coneixements adquirits en la identificació d'eixides professionals i jaciments d'ocupació en l'àmbit de l'economia privada, el sector públic i el tercer sector, partint del reconeixement de la importància del domini de les tècniques i ferramentes de busca d'ocupació per a este fi i tenint sempre present l'emprenimiento com una alternativa professional.

- Fomentar, en contextos acadèmics i professionals del àmbit de la política econòmica, el avançe tecnològic, social o cultural dentro de una societat basada en el coneixement i en el respecte a: a) los derechos fundamentales y de igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres, b) los principios de igualdad de oportunidades y accesibilidad universal de las personas con discapacidad y c) los valores propios de una cultura de paz y valores democrático.
- Valorar diferentes problemas económicos, precisar sus causas e interpretar la toma de decisiones del Estado.
- Poder realitzar una avaluació prèvia de les polítiques econòmiques de l'Estat i l'establiment d'alternatives possibles.
- Poder avaluar l'impacte de la política econòmica sobre l'economia en el seu conjunt i per àrees d'activitat o sectors.
- Valorar els límits institucionals a la capacitat d'acció de l'Estat.
- Poder avaluar el paper dels grups de pressió en la definició de l'agenda governamental.
- Contrastar les relacions de poder presents en els sistemes econòmics i la seua influència en el procés econòmic.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Quan s'haja cursat l'assignatura Reformes Econòmiques Estructurals, les i els estudiants tindran coneixement de les principals intervencions de l'Estat en termes de polítiques estructurals dirigides a propiciar processos de desenvolupament territorial i a millorar la situació dels sistemes locals d'ocupació. Aquestes intervencions assoleixen un especial relleu en un context de globalització econòmica.

De manera més concreta, entre els resultats d'aprenentatge cal destacar:

- Comprendre tant la importància del territori en contextos de creixent protagonisme de la globalització, com quin és l'àmbit espacial adequat per al desplegament d'estratègies de desenvolupament local.
- Conèixer els actors rellevants en els processos socioeconòmics territorials, i també el seu paper en les polítiques socioeconòmiques locals.
- Disposar de capacitat per planificar, gestionar, avaluar i analitzar críticament estratègies de desenvolupament local.
- Conèixer el significat i les vies per aconseguir una territorialització de les polítiques de caràcter socioeconòmic.
- Comprendre el paper de les diferents polítiques en el canvi de model econòmic territorial.

En suma, al llarg del transcurs de les sessions l'estudiantat aprendrà quines són les característiques generals de les polítiques territorials d'ocupació i desenvolupament econòmic, i també els elements necessaris perquè aquestes últimes siguin de qualitat. L'estructura institucional més adequada en governs multinivell, a més a més dels continguts de les estratègies territorials, l'escala espacial d'intervenció, el procés de disseny i execució d'aquestes polítiques o el caràcter participatiu de les mateixes, són els principals elements que hauran de conèixer-se en finalitzar el curs, posat que són factors amb una incidència clara en els resultats de les polítiques territorials esmentades.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció: Les polítiques estructurals i la seua incidència en els processos de transformació territorial

- a) Les polítiques estructurals
- b) La política regional
- c) La importància de l'entorn territorial: el factor territori
- d) Les polítiques territorials d'ocupació i desenvolupament

2. El territori i els processos socioeconòmics

- a) Espai físic i territori
- b) Processos socioeconòmics a escala territorial
- c) L'àmbit espacial dels fenòmens socioeconòmics

3. Actors, dinàmica territorial i govern del territori

- a) Els principals actors territorials i el desenvolupament territorial
- b) Actors públics i nivells de govern. La reforma de l'administració local
- c) El govern del territori i la coordinació entre actors

4. Mercats locals de treball, sistemes locals d'ocupació i dimensió local de les polítiques actives d'ocupació

- a) Els mercats locals de força de treball: desplaçaments domicili-treball
- b) Els sistemes locals d'ocupació: cadenes de mobilitat i trajectòries laborals territorials
- c) Àmbit espacial dels fenòmens laborals i estructures laborals territorials
- d) El caràcter dinàmic i canviant dels sistemes locals d'ocupació
- e) La dimensió local de les polítiques actives d'ocupació

5. Sistemes productius locals, polítiques estructurals i canvi de model productiu

- a) El sistema productiu local i la importància de l'entorn empresarial
- b) La política de R+D+i i el canvi de model productiu
- c) Formació, qualificacions laborals i canvi de model productiu
- d) Altres polítiques estructurals
- e) Emprenedoria i polítiques de foment de l'autoocupació

6. Polítiques i iniciatives territorials d'ocupació, desenvolupament i canvi estructural

- a) Els sistemes laborals territorials i el desenvolupament territorial
- b) Les polítiques territorials d'ocupació i desenvolupament
- c) Els nous filons d'ocupació en el marc de les estratègies de desenvolupament local
- d) Els agents de desenvolupament local: paper i funcions
- e) Els pactes (locals i territorials) per l'ocupació
- f) La perspectiva de gènere en les polítiques territorials i les polítiques locals d'igualtat
- g) El govern regional i la incidència de les seues polítiques sobre les realitats territorials

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Elaboració de treballs en grup	7,50	0
Elaboració de treballs individuals	7,50	0
Estudi i treball autònom	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	75,00	

METODOLOGIA DOCENT

Els objectius i la programació presentats seran coberts tant a través de sessions teòriques com mitjançant sessions de caràcter més pràctic. L'objectiu bàsic d'aquestes últimes consisteix a aprofundir en els coneixements i reflexions plantejades en les primeres, a més d'analitzar amb certa profunditat casos i experiències recents lligats a realitats territorials que ens resulten properes. Lògicament, tots dos tipus de sessions són complementaris.

El contingut de les sessions teòriques constarà d'explicacions del professor amb el suport d'uns guions de seguiment que es trobaran a la disposició de l'estudiant abans de la classe. En els guions de cada tema s'indicarà quina és la seva bibliografia bàsica.

Les sessions de caràcter pràctic abastaran activitats diverses, sempre lligades als objectius i continguts de la matèria presentats més amunt. Aquestes activitats comprendran des de la recerca d'informació o l'anàlisi de material estadístic fins a la discussió de textos (articles especialitzats, capítols de llibre, documents oficials, etc.). Els materials i les propostes de treball de cada pràctica es posaran a la disposició de l'estudiant amb temps suficient abans de la classe. Els estudiants hauran d'abordar (individualment o en grup, segons es dispose) les propostes de treball pròpies de cada pràctica. En algunes de les pràctiques, quan així se sol·licite, els resultats d'aquest treball individual hauran de ser lliurats al professor a través de l'aula virtual (o d'algun altre mecanisme que s'indique en classe). Sols en comptades ocasions el lliurament serà posterior al treball dels materials en classe. Sobre la base d'aquest treball individual (previ a la classe), en les sessions pràctiques contrastarem els diferents resultats,

argumentacions i punts de vista existents, afegint línies noves de treball. En ocasions, el professor recollirà les tasques realitzades a l'aula sobre la base d'aquestes noves línies de treball.

Per acabar, cal assenyalar que l'aula virtual (<http://aulavirtual.uv.es>) constitueix un recurs docent fonamental per al bon funcionament de la metodologia proposada. Els guions de seguiment de les sessions teòriques, les propostes de treball de les sessions pràctiques i alguns materials de treball es posaran a la disposició de l'estudiant a través d'aquest mitjà. D'altra banda, aquest serà el lloc en el qual tots els estudiants hauran d'emplenar la seva fitxa electrònica i fer lliurament dels treballs pràctics sol·licitats. A més, el correu electrònic de la Universitat s'emprarà com a mitjà habitual de comunicació per part del professor. Per això, aquest correu haurà de ser consultat periòdicament, o bé haurà de ser redirigit cap a qualsevol altra adreça electrònica personal que resulte més còmoda a l'estudiant.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es conformarà a partir dels tres ingredients següents: a) una prova escrita (que suposarà un 55% de la nota final); b) la realització d'un conjunt d'activitats d'avaluació continua, principalment a l'aula (30% de la nota final); i c) la preparació i exposició en l'aula d'un treball (en grup) sobre polítiques i iniciatives locals-territorials de caràcter estructural (15% de l'esmentada nota final).

Finalitzades les sessions de classe, en la data oficial d'examen, es realitzarà la prova escrita. Aquesta constarà de preguntes referides a tot el temari del curs i a totes les pràctiques i activitats realitzades.

L'avaluació contínua se referirà als següents aspectes:

- Activitats realitzades per part de l'alumnat individualment o en grup en les sessions pràctiques, algunes de les quals podran ser requerides per escrit o bé hauran de ser presentades a l'aula per part de l'alumnat.
- Participació activa de les i els estudiants en les activitats presencials, i també habilitats i actituds mostrades en el desenvolupament d'aquestes activitats.

Per superar l'assignatura s'haurà d'obtenir com a mínim un 4 en la prova escrita i una mitjana de 5 sobre 10 en la nota global (la qual serà el resultat de la mitjana ponderada de la nota obtinguda en l'examen, en les activitats d'avaluació continua i en el treball en grup sobre polítiques i iniciatives territorials). Les persones que no aproven l'assignatura en la primera convocatòria hauran de repetir en la segona convocatòria la prova escrita i mantindran la part de la nota lligada a l'avaluació continua i al treball en grup. Passada la primera convocatòria es dona per tancat el termini per a la realització de tasques i activitats amb incidència sobre els ingredients de la nota distints a l'examen, de manera que ja no serà possible alterar-los fins al següent curs acadèmic.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- CAMAGNI, R. (2003): "Incertidumbre, capital social y desarrollo local: enseñanzas para una gobernabilidad sostenible del territorio", *Investigaciones Regionales*, nº 2, pp. 31-57.

- CENTELLES, J. (2006): El buen gobierno de la ciudad. Estrategias urbanas y política relacional, Plural Editores - IIG - INAP, Bolivia - Barcelona - Madrid.
- GALLEGO, J.R. y PITXER, J.V. (2010): "La política regional", en A. García Reche y A. Sánchez Andrés (coords.): Política Económica Estructural y de Competitividad, Tirant lo Blanch, València, pp. 77-102.
- GALLEGO, J.R. y PITXER, J.V. (2018): "Reinterpretando el desarrollo territorial: Una nueva visión desde la Economía", en Farinós, J. (coord. i ed.) y Peiró, E. (ed.): Territorio y Estados: Elementos para la coordinación de las políticas de ordenación del territorio en el siglo XXI, Tirant lo Blanch, València, pp. 191-233.
- JIMÉNEZ, E.; BARREIRO, F. y SÁNCHEZ, J.-E. (1999): Los nuevos yacimientos de empleo. Los retos de la creación de empleo desde el territorio, Icaria Editorial, Barcelona.
- ROMERO, J. y BOIX, A. (eds., 2015): Democracia desde abajo. Nueva agenda para el gobierno local, Universitat de València, València.
- SÁNCHEZ ANDRÉS, A.; OCHANDO, C.; TORREJÓN, M. (2018): Política económica estructural, Editorial UOC, Barcelona.
- BLANCO, I. y NEL-LO, O. (eds., 2018): Barrios y crisis. Crisis económica, segregación urbana e innovación social en Cataluña, Tirant lo Blanch, València.
- Ciudad y Territorio: Estudios Territoriales, nº 188, 2016 (número dedicado a "Crisis, gobiernos locales y políticas urbanas").
- Gaceta Sindical. Reflexión y Debate, n.º 32 (nueva etapa), junio 2019 (monográfico dedicado a "Vectores de cambio para un nuevo modelo económico y social").
- Dossieres Economistas sin Fronteras, n.º 40 (dedicado a "Hacia la reorientación del modelo productivo de la economía española"), 2021.
- SÁNCHEZ ANDRÉS, A. (coord., 2022): Políticas Económicas Estructurales, Tirant lo Blanch, València.

Complementàries

- BANYULS, J. y otros (2005): Economía laboral i polítiques d'ocupació, Universitat de València, València. Capítulo 7 (Els mercats locals de treball), pp. 191-214.
- BENKO, G. y LIPIETZ, A. (eds, 1994): Las regiones que ganan. Distritos y redes. Los nuevos paradigmas de la geografía económica, Edicions Alfons el Magnànim, València.
- BLANCO, I. y GOMÀ, R. (coords., 2002): Gobiernos Locales y Redes Participativas, Ariel, Barcelona.
- SUBIRATS, J. (2016): El poder de lo próximo. Las virtudes del municipalismo, Los Libros de la Catarata, Madrid.
- COMISIÓN EUROPEA (2011): Ciudades del mañana. Retos, visiones y caminos a seguir, Comisión Europea DG de Política Regional, Bruselas.

- GALLEGO, J.R. (2017): "Las bases actuales del desarrollo regional y el futuro de la industria de Sagunto: la impronta de la siderurgia", Braçal, nº 56-57, pp. 15-33.
- LOPE, A.; RODRÍGUEZ, J. y CASTELLÓ, L. (2009): "De la Ley de Barrios al diseño políticas locales de empleo", Arxius de Ciències Socials, núm. 21, pp. 49-64.
- OBSERVATORIO METROPOLITANO (2014): La apuesta municipalista. La democràcia empieza por lo cercano, Traficantes de Sueños, Madrid.
- UNIÓN EUROPEA (2013): Kit de herramientas para Grupos de Apoyo Local de URBACT II, URBACT.
- VÁZQUEZ BARQUERO, A. (1999): Desarrollo, redes e innovación. Lecciones sobre desarrollo endógeno, Pirámide, Madrid.
- Ciudad y Territorio: Estudios Territoriales, nº 198, 2018 (número dedicado a "Trayectorias y recomposiciones metropolitanas en el sur de Europa después de la crisis").
- ESTENSORO, M. (2018): "Los centros de Formación Profesional en las estrategias de desarrollo local: el caso del Goierri", Ekonomiaz, n.º 94, pp. 280-299.
- OFICINA NACIONAL DE PROSPECTIVA Y ESTRATEGIA DEL GOBIERNO DE ESPAÑA (coord., 2021): España 2050: Fundamentos y propuestas para una Estrategia Nacional de Largo Plazo, Ministerio de la Presidencia, Madrid.